

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

Mỗi tuần xuất bản ba kỳ: thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY

Nghề nghiệp gì
có phần tự do
mới phát triển.

GIÁ BÁN	
DÒNG PHÁP	NGOẠI- QUỐC
Một năm 6\$00	8\$50
Sáu tháng 3.50	4.50
Ba tháng 1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước.
Theo và mandat gửi cho M.
TRẦN-DÌNH-PHIÊN. - Ai đang
quảng-cáo, việc riêng, xin thương
ghi trước.

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút
HUỲNH-THỨC-KHANG
Quản lý
TRẦN-DÌNH-PHIÊN

BẢO-QUẢN
Số 123, đường Đông-Bà, Huế
Điện-tháp số: 53
Giấy phép: TIENGDAN BUE

SANH KÈ PHÔNG NHIỆM VÀ SANH KÈ CAN THIỆP

Một đấng đấng nhà trường thuộc ở hai Thổ-dân-một trong Nam kỳ, có chuyện nhỏ những đám thuộc địa trường đi tới ở phần không về sự bất được và phải nặng của nhà đàng, nhân thế nhà đàng cuộc mở cuộc điều tra có bắt bỏ nhiều người; trong bọn bị bắt ấy có ông Nguyễn-văn-Khôn 62 tuổi bị nghi là người cầm đầu xúi dục, khai giữa số một thám rừng mình không hề dính dáng và nghe biết dân việc ấy, chỉ là bị bắt oan, ông cũng bị giam nên tức mình định quyết sinh, nhậy qua của xã gác, nhưng không chết, bị gậy tay và giết ngực, hiện đương nằm tại nhà thương Chợ quan...

Thức ông Nguyễn văn Khôn có oan dự vào vụ này không? và mấy nhà trường thuộc nhân đàng cách ấy phải trả lời thế nào? hiện nhà đàng cuộc đương khám xét. Mọi đều đáng sợ, là nhân họ trong ra có thể bán lấy tiền mà nuôi cai sông của họ cũng gia đình họ. Nay lại nạn vớt đi mà không tức, cũng như nỗi gào sấp đem nấu ăn mà trở về quách đi, số đi thì mình chấp đi; nơi đại thì đại đi đánh, đầu là nhân con nung giận gì xác đống mà làm ra sự đại ấy. Song cai thiếp hại đi chỉ thiếp hại cho họ là người nhỏ thuộc mình mà không thiếp hại đến kẻ khác, tướng nhà đàng cuộc nên xét chỗ khó làm của họ mà không nổ xem vụ này như những vụ điều tình chánh trị, hay biểu tình gì gì khác.

Đó là do quyền phán xét và lòng nhân từ của nhà pháp luật, kỹ giá không phạt bán nhiều, duy nhân vụ này mà nhìn thấy những chỗ quan hệ về sanh kế can thiệp, lợi hại thế nào.

Phông nhiệm. - Theo chánh thể thông hành ở phương Đông, nhất là xã chuyên trọng nghề nông, như nước Nam, thì trước trước chánh phủ đối với sanh nghiệp của dân gian rõ là phông nhiệm, phông nhiệm nghĩa là cứ để cho dân tự làm lấy mà ăn, tự chọn lấy nghề sanh nhai, làm sao để sống đó thì làm, chánh phủ ngoài sự bắt xử lấy thuế và bắt đi lính ra, toàn không can thiệp đến công việc sanh kế của dân gian.

Theo lối này, những công cuộc lớn như chuyên dân thủy nông, cũng mở đường sá, lập công xưởng lớn, cái gì phải có nhiều vốn, hàn nhừi sức mới làm nổi, không sao làm được, vì thế mà ngoài công cuộc cá nhân và gia đình ra, không làm được lợi ích chung và lợi ích lao như xã đàng mình.

Tay vậy, về phần cá nhân và gia đình riêng, nhờ cái cách phông nhiệm ấy mà làm ăn có dễ dàng, đại loại như người có 5 mẫu ruộng lợi làm làm cho có 10 mẫu, 15 mẫu; nhà trường thuộc năm nay trường 1000 cấy, thấy bán được khá tiền, sang năm trường thêm 1500, 2000 cấy, cái sanh kế làm ruộng ấy ai làm nổi ăn, may nhờ rất chịu, mà làm được chừng nào cái của do mồ hôi nước mắt của mình làm ra, tức là của mình, trừ một việc xấu thuế ra, không ai can phạm đến.

Bởi thế nên trẻ kẻ khác lời ra, gì có thân, có gia đình đều lo

khóach trương phạm vi sanh kế của mình cho ngày một thêm lớn bộ lên, dần sự tấn bộ đó vẫn lì, song người nào nhà nào cũng chăm làm cho khá lên, một nhà như vậy, suy ra cá làng, cả huyện, cả tỉnh, đều như vậy, chánh giáo trên Triều đình dần hư hèn, mà dân gian sống còn về nảy nở, chính nhờ cách sanh kế phông nhiệm ấy.

Thế là chánh sách phông nhiệm có chỗ dở mà cũng có chỗ hay.

Can thiệp. - Ở xã đàng mình, phẩm công cuộc nông, công, thương, cò, pàna nhiều do chánh phủ trả họcca, sắp đặt, đi mở đường kính là tạnh sựng cho dân gian, cho đến việc gieo trồng, chạp giống, bán phân, đều có nhà chuyên môn đi tưong học xem sóc bầy giầy, đến công việc lớn toan đo tức chánh phủ làm thay cho dân. Kinh tế tạnh sựng là như sự can thiệp đó.

Xu ra từ thuộc dưới quyền bao hộ nước Pháp, đã làm dân tại nành tới can thiệp ấy, kể công việc lớn như dân tany anap đến cùng mở đường giao thông, ydà đay như chuyên bược trồng đưng tiêu, nuôi cá v. v. đều là việc can thiệp, trong ấy vấn đề đều tạnh sựng là rang. Song đến cai nghe người Nam đã tạnh tạnh theo theo thoi quen xưa nay về làm cho tạnh sựng, như nghề làm nông, như chánh phủ có phông gì hay tới bày giầy cho nhân dân cang hay, đến như can thiệp vào việc cá nhân hay việc gia đình thì thật là bất tiện, không những không lợi, mà khiến cho nhân dân ngả lòng lẫn chí, không có hy vọng lớn tánh, trong chuyên can thiệp đó, sự trọng thuộc là là một:

Thuở nay nghề trồng thuốc, là một nghề sanh nhai của dân, đất thì đã nạt thuế, còn trồng hái đem bán lại có thuế như luật thì hành đơn giản ngày trước. Vì trồng ra, trả một việc đem bán phải chịu thuế ra, không có việc gì phải phởc, có lợi mà không hại, nên ai cũng ham trồng. Nay vì luật bố bược, khi trồng đã phải khai trính lời thối, khi hái thì phải, cũng bị soát xét, lại còn phải nộp, xét nhà làm thuốc phải nộp... cái của mỗi hời nước mới làm ra không chắc gì được ăn mà rồi lại phải mang lấy tải học, thì ai còn ham chuyên nghề ấy nữa.

Vì thế mà có xảy ra những sự nhỏ, thuộc kể trên, cứ thế mà kéo dài, sự nhỏ thuộc bị phạt, nếu dân gian ngả lòng không trồng bỏ hẳn nghề ấy có hại cho dân đã đánh mà có lợi gì cho nhà nước đàng, nói làm thế là lợi chăng, thì chỉ hàng thuộc ở ngoài tràn vào thối.

Sanh kế can thiệp có đến hay mà ở trong cũng có đến bất tiện là thế. Gần đây vì sự đặc biệt trích lực, trong dân gian đã lì nhà mà ruộng như trước, đó cũng là do sự can thiệp sanh kế mà sanh ra.

Vậy muốn cho nhân dân được an cư lạc nghiệp, khỏi đến ta thán, ai cũng có lòng tin tưởng, mong rằng những công cuộc lớn như dân thủy nông, mở số khừn hoang lập công xưởng lớn v.v., chánh phủ nên can thiệp, còn như việc sanh kế về cá nhân, nhất là nghề nông, đàng

THƠ VINH TẾT (10 bài)

I. - Tết dân cày
Lại thôi lại nữa chưa ruộng cấy.
Nghe tiếng xóc xao, vội ngẩn ngay
Trích dục nhay tằm, lưng muốn gầy.
Màng mưa trải lối, mắt ngắm cày.
Táo gạo, bắp lạch ngoài ruộng mồi.
Con trâu, nổi không khêu suốt ngày.
Như vậy, xin trời đừng lối nữa,
Hao giờ trời đất, lối cho hay.

II. - Tết nhà thợ thuyền
Bể bao máy móc cướp tron nghề,
Tết lấy gì đây, sự đời về.
Tiền bạc bỏn trong túi người nghèo,
Tháng ngày qua trọn một đời thối.
Mưa rơi, nhưng tắm mưa trên chợ,
Bán đi, còn ở ng bộn bề.
Cơm ăn lo co, xong mấy bữa,
Tết gì cực quá hời xanh kia!

III. - Tết công thương
Loanh quanh, ngày tháng sống qua thì,
Còn vất vả, mua cái đi a đi a.
Bạc nợ nhà băng đòi lời rứt,
Vấn nhà phố xá bán không đi.
Giàn sang mành thây voi xeda mới,
Tặng bần thêm cho tháng nhàn chầy!
Nghĩa là để có cái điếm tóchúit manh
nha cho chúng ta. Chuyện hai nữ sĩ
Anh chịu sức cảm hóa của Thánh
Gandhi mà vui lòng làm tin đồ, là một.

IV. - Tết bọn cu ly
Nghĩ tới anh em, phải chơng đũa,
Tết ai nào phải ít mình đũa.
Kiếm cơm năm suốt mười hai tháng.
Bán sức, ngày vừa ít chợ xa,
Con đói vì khổ hai và sữa.
Thần oán, thêm cực mấy phen nữa.
Tết hời tít hời, vai gì tá,
Pháo làng dưng kêu lớn tiếng mà.
(Còn nữa) SAO-NAM

ÔNG NGUYỄN-ĐỨC-TỈNH ĐƯỢC THA

Ông Nguyễn Đức Tỉnh, anh ruột ông Tiểu Viên Nguyễn đợc Bình, can về vụ Thanh niên ở Huế năm 1929, bị án 13 năm tù đày Lao bắc, được giảm ba lần, nay hết hạn đã được về quê nhà ở Nghi lộc hôm 30 Tết vừa rồi.

Ông Tỉnh trước học trường Bách nghệ ở Huế, chuyên nghề thợ về có tài. Vào Lao bắc mấy năm, ông lo nghiệp cứu và lập thêm nghề về, được quan trên để ý và ngời khen. Ở lao, quan đôn Lao bắc để nhờ ông về nhiều bức họa và kiêu nhà rất tài tình, làm khí ngài đã ban thưởng.

Nếu nay về, ông Tỉnh còn chăm học thêm nữa thì có lẽ sau này sẽ thành một nhà họa sĩ có tiếng được.

CƯỚC XỔ SỐ ĐỒNG PHÁP MÁY SỐ LỚN VỀ TRONG NAM-KY

Cước xổ số Đồng pháp hôm 22 Janvier, số 6 vận động, ông Nguyễn thành Vỹ làm việc dịch điện tin tại nhà băng Đông dương ở Saigon trúng.

Số 15 ngàn đồng về có Báo thị Sang, thợ sắp chữ cho nhà in Testell ở Saigon.

Số 3 vạn đồng về một người kỹ hào ở tỉnh Châu độc.

Thế là 3 số lớn về trong Nam. Cái người trúng độc đặc kỳ này cũng là người làm nhà băng.

ruộng vại vườn cùng công việc trồng thuốc, trồng chánh phủ ngoài việc lấy thuế ra - nên thể phông cho nhân dân tự mưu phát triển là thối hiệp hơn.

Mấy lời cạ gần, nhân vụ nhỏ thuộc trong Nam mà bày giải như trên, mong nhà đàng cuộc soi xét. Minh-Viễn

CHUYÊN ĐOẠI XỬ NỮ HIỆP HỘI

Đời mới này có làm hội, không chỉ dân ông mà đến cả cũng có nhiều hội như hội từ thiện, hội hóa bình, hội khấn v.v. v. nay lại có hội xử nữ nữa.

Hương-công như miền hội Đài-tan, Tân-hội, Thuận-độc v. v. là nơi phải sanh ra hội xử nữ đồng minh hội giới v.v.

Hội xử nữ trước kia không có định số, hội viên hành là bực gái thất thối. Tiếng là cái hội mà cũng có chương trính và định tư cách hội viên thế nào, nên gọi là xử nữ mà thiệt ra trong đám hội viên, con gái chưa chồng chỉ 1, 2% còn 7, 8% là chị em đã già rồi mà bị chồng bỏ không chồng là xử nữ, hoặc không bằng lòng với chồng mà gia đình, rá nhau vào hội ấy, nên cũng ngày càng đông.

Hội xử nữ đầu tiên ở Tân hội Đài-tan, nay lan khắp nhiều nơi, mà ở Hương-công cũng đã xuất hiện. Từ sự số nữ tức là hội viên đến đã đến tên trên sai mà không trong số số phần gì cả. Gần đây họ đã vận động lập ra hội xử nữ, nhưng vì ở dưới quyền cai trị của bọn đàng ông, cái tên Hội xử nữ không được bọn họ bừa dưng (lên năm đến tên là xử nữ hội).

Trước kia quan địa phương cho là hội đàng đờ, không để ý đến, song thế lực hội càng to cho đến ở miền ủy đàng đờ khó khăn v.v., gần đây nữ giới Nam dương Hoa kỳ vào hội xử nữ cũng đông, đã có trên 1000 hội viên đưa đơn trình chánh phủ xin bêu chương cho hội xử nữ cho lập hội v.v.

Hội này phải lập đàng với cái tên mới xử nữ hội v. thì thật có ích cho chị em mà không hại gì cho đàng ông. Vì có chị nào bị hành đưng áp đưng có vào hội xử nữ, tự nhiên không xảy ra cái nạn xử nữ v. tự tình như những tên kịch chánh ta thường thấy vậy ra. Khỏi vì những chị thất thối (bị chồng bỏ mới xử nữ) cũng những chị lập chồng cũng được vào, thì tự ái cho nữ giới mà thiệt hại cho phái đàng ông rồi, không khác nhà thất thối những người nữ lưu bất chính kia.

Sao thế v. vì có cái hội ấy, rồi chỉ chừng chầy cuối mà tự gọi theo, hay có chừng có con mà có v. ngoi (lành, đặng có nói đến là chái vào làm hội viên hội xử nữ thì ngay bởi bao nhiêu là làng v. rủa cấp thì chỉ nghe đợc v. tới v. vào hội xử nữ v. của báo đưng cấp rứt thêm, nhà họ cho các có các chị tự giới!

Có lẽ nữ giới Tân bị bỏ chán đã lên, nay được giải phông nên lập hội này để tranh nh quyền chúng, ở xã có vài ta mà nên có hội xử nữ tưởng không thiếu gì người vào hội!

Thiệu-Hưở

Sức cảm hóa của thánh Cam-Đi (Gandhi)

Bà Cam-Đi - 2 người đàn bà Anh (Tiếp theo và hồi)

Hai người nữ sĩ Anh tin đồ của thánh Gandhi thế giới mà đến ngày đại đòng, có lẽ chỉ một chữ yên baw là cá và trụ, không chia giống cái, giống đực, không phân biệt màu da và cũng không có quốc giới nữa. Cái ngày ấy vẫn còn xa, chưa có thể một mai một chiều mà thực hiện được, song cái tư tưởng ấy ngày nay đã phát hiện ra một đời chất, nghĩa là để có cái điếm tóchúit manh nha cho chúng ta. Chuyện hai nữ sĩ Anh chịu sức cảm hóa của Thánh Gandhi mà vui lòng làm tin đồ, là một.

Chủ nghĩa bất bạo đưng, bất hợp tác của Thánh Gandhi, làm cho chánh phủ đế quốc, Anh saoh chuyện rắc rối, về mặt chánh trị, người Anh đã đưng nhiều cách để nèn. Song vì chủ nghĩa quang minh chính đại và lòng yêu của Thánh Gandhi, không chỉ nhân sĩ Anh nhiều người kính phục, có kể tân đòng, cho đến nữ sĩ Anh cũng có người cảm hóa mà thực lòng tin ngưỡng.

L'anh Gandhi vẫn phân đôi quân Anh, mà lại thường nói: «Ta yêu người Anh» cũng không khác gì yêu người Ấn độ, cái đó giống như emau thuân, song Thánh lại giải rằng: «phân đôi là phân đôi cái chánh sách tàn bạo áp chế kia, chứ không ghét chỉ người Anh. Vì ta tin rằng cái yên trong nhân loại, không phân biệt nội giống gì cả, chỉ vì một hạng người cuồng vọng, nên cái yên kia bị ngăn trở che lấp không biểu hiện được. Ta tin rằng nếu đem tâm yên của trời phú cho loài người thường thường lĩnh thức người đời thì những tên kịch «cừu thù, tranh đấu, tàn bạo» sẽ giảm bớt dần cho đến ngày hết, nếu cứ lệ kỷ, trên lịch sử quá khứ và hiện tại, cũng thường có...»

Tin theo chân lý của Thánh Gandhi, biểu đưng tình với công cuộc vận động của dân tộc Ấn độ, người Anh có một số đòng, mà hoàn nguyên như là 2 người nữ sĩ: 1 là bác sĩ Besant, 2 là Miss Slade.

1) Bà Besant. - bà này tên là Annie, Besant là tên chồng bà. Bà sanh năm 1847, năm nay (1934) đã trên 80 tuổi. Trước 6, 7 năm nay, ở các trường đại học quốc dân Ấn độ, thường thấy có bà dự vào, đứn tọc như bông, mà thân thể vạm vỡ, tinh thần quắc thước, trông bộ hăng hái, bọn con gái thanh niên phương đưng trong trường thì theo, cũng còn kém bà xa.

Đàng kính phục nhất là lúc bà đưng đàng diễn thuyết, tiếng thanh như chuông, giọng rền như sấm, ai nghe cũng cảm động; (thật giống tên như thổ, người bé lùn ốm nhỏ phương Đông ta trông đã sanh khấp, đưng nói cạnh tranh

với người nữa. Mạnh nước phải mạnh giống trước đàng, câu nói ấy thật là chánh đàng!

Nhưng có phải chỉ không-khái có tài diễn thuyết mà thôi đàng? Học thức và năng lực của bà, cũng ít người sánh kịp: theo phần đưng nhân sĩ Ấn châu đế pho-bình, bà là một nhà văn học bác sĩ mà gồm cả tôn giáo, chính trị, triết học, lại là nhà triết đệch nữa. Chánh tay bà đã dịch sách kinh điển cổ Ấn độ, soạn nhiều sách có giá trị, sáng tạo nhiều nhà học, viết cho mấy tờ báo, lại làm lãnh tụ của đoàn thể vận đưng. Năm 1917 đã làm Tổng lý Ấn độ quốc đàng đại hội một lần. Hàm chức và lý lịch của bà, không sao kể hết.

Học thức và tài năng bà như thế mà tin ngưỡng thánh Gandhi hết sức, bà rõ là một tin đồ già của Thánh. Sức cảm hóa của thánh cũng mạnh lắm nh!

Năm trên (1934) bà trở về nước Anh. Gần đây không rõ tin bà làm gì.

2) Slade nữ sĩ. - Cô này là tin đồ của Thánh Gandhi, lại là con nuôi của Thánh. Thánh định cho cô một cái tên là Mira Behn. Cô thờ phụng Thánh Gandhi, thành tía cung kính, quá như con đẻ; cô đưng tạc bích tượng mà đàng lòng để đầu trần, di chơn không, cách sanh hoạt có hoàn toàn là Ấn độ hóa, bay nói cho đưng hơn, là Gandhi hóa.

Tôi (người chép sách này), lúc ở Ấn độ, ra mắt Thánh Gandhi, có nói chuyện cũng có hơn vài giờ đưng bõ và cũng ăn mấy bữa cơm.

Có nói có lúc nhỏ ở Luân-đôn chăm về văn học, sau sang Paris nghiên cứu nghệ mỹ thuật. Song 2 môn học đó, không chút gì là cảm đưng đưng lòng cô, không lấy làm an ủi đưng. Sau về Luân đôn xem các sách, báo của Thánh Gandhi soạn, nói về việc Ấn độ, tự nhiên tâm thần cảm đưng một cách lạ thường, có bên vượt biên sang Ấn độ. Sau đưng gặp Thánh Gandhi thì tâm linh của Thánh như ban cho cô một bài thuốc an ủy tinh thần, hết sức mâu nhiệm. Từ đó có vớt hết cái thây, vai lòng làm tin đồ Thánh.

Trong công cuộc Thánh Gandhi, có giúp sức nhiều. Rồi là một nữ sĩ trên đời ít có, mà sức cảm hóa của Thánh Gandhi không phải là tầm thường.

«Nếu yêu không phải là không có nhân tính, xem chuyện Thánh Gandhi, càng tin lời nói ấy là đàng. Khỏi vì đời này là đời đàng cạnh tranh, sức mạnh nhờ ở số đưng hơn là cậy ở số ít một vài người. Dân Ấn độ phần nhiều mà cứ hèn, thì Thánh Gandhi chỉ mang cái tiếng vì nhân một mình Thánh thối!

H. H. H. thuật

Tin cùng đợc-giá và các nhà đưng quảng-cáo

Bắt đầu tháng Févriar 1936 này, Tiếng - Dân ra mỗi tuần 3 kỳ. Về phần đợc-giá mua năm, giá cũng 5\$00 như trước mà mỗi tuần thêm đợc một tờ báo, về phần mua lẻ, trước mỗi số 0\$05, từ số này hạ xuống 0\$04.

Còn qui ngại đưng quảng-cáo dài hạn, mỗi tuần cứ đưng 2 kỳ thì 3 và thứ 7 như trước và thỉnh thoảng sẽ đưng biến vào số báo thứ 5 mỗi vài kỳ.

Ái muốn đưng Quảng-cáo luôn mỗi tuần 3 kỳ, xin gửi theo thưong lượng. Mua báo xin gửi tiền trước. TIENGDAN

TÔI ĐI TẾT VỢ

CỦA MỘT NGƯỜI THANH NIÊN

Theo dõi tôi, trải 20 cái tết, thì cái tết năm nay, có một chuyện mới mẻ lạ lùng, đưa đến cho tôi một mối cảm giác cứ vẫn vơ trong não, kỳ lạ chuyện « đi tết vợ ».

Nói thực tình « tết vợ », tiếng ấy ở trong nhà quê miền tôi, thường nghe họ nói đùa, như là mấy người lớn tuổi hơn tôi, năm thì bác này, năm thì chú nọ, mỗi năm độ quê (tháng chạp đã nghe soạn chuyện « tết vợ » mà trong người đóng vai đi tết và cả nhà họ, giống như chăm lo một việc kỳ bực các việc khác.

Nghe thì nghe vậy, chứ không phải việc mình, nên không để ý đến, không để năm nay mình lại đóng vai đi tết vợ đấy!

Nhà tôi cũng nhà tầm thường, cha mất sớm, chỉ còn bà mẹ, việc gì cũng nhờ ông ngoại chăm nom và đảm đương, lâu nay cho tôi đi học, năm rồi lại đem vợ cho tôi.

Đã mấy năm đi học ở nơi thành phố, thấy trong lớp anh em hỏi vợ cưới vợ nó để làm sao / nay về nhà quê, thấy mẹ và ông ngoại đi nói vợ cho mình, nghe ra việc trọng đại lắm.

Kỳ tháng sáu làm lễ hỏi, tôi đã dâng một lúc, nay đến lần tết vợ lại lần tết đầu tiên. Bữa 25-12 ta tôi ở trường về, thì thấy nhà tôi chỉ soạn một việc đó. Nào là gói bánh tét, nào đi đất mua mấy cái đầu heo, theo như lời ông ngoại dặn, thì tết ông nhạc bà nhạc, bên nội bên ngoại, và tết ông mối-dong v.v.

Nực cười là chưa thấy mặt mũi hình dung con vợ ra thế nào hết, nghe nói con nhà lễ giáo, năm nay 17 tuổi, nét na nà điệu, chỉ tu theo lời mẹ và ông ngoại tôi cũng lời tàn của bác mối-dong. Tuê thực cùng anh em, theo khuôn phép nhà tôi, nhất là đối với mẹ tôi cũng ông ngoại tôi, cái công ơn sinh đẻ nuôi dạy và cho đi học. Nào tôi đâu bảm một cái thuyết tự do kiết hôn mà không có can đảm dám phản đối với vấn đề « chọn vợ » cho tôi là do lệnh bề trên đó.

Các bạn đồng cười tôi nhé. vì tôi cũng có tư tưởng giải phóng như bạn, song tôi năm đêm để tay lên trán đã so sánh nhiều: Giả như mình chúng với lễ phép, theo y tỵ do mình, có chiếc cái người mình chọn sau này là hơn cái người của mẹ và ông ngoại mình chọn đó không? Đã là một điều không chắc, nghiệm xem một ít đối tượng ái tỵ do, nay hiệp mai tan, chính mặt tôi để thường thấy. Và lại cái tỵ do theo y mình thì được đó, mà trái với lòng mẹ, trái với lòng ông ngoại, cái lòng kính đối lứa cho mình, tâu là xuất tỵ lòng thương con thương cháu, trông cho mình nên; thì chỗ để ngó trong gia đình, mới bắt bình kỹ để thành lễ bưng sáo, hạnh phúc « luyến ái tỵ do » của mình, có chắc gì lập lại cái chỗ bằng đó.

So sánh như vậy nên tôi nhảm mắt bằng lòng chịu nhận cái người vợ không biết mặt mà năm nay có chuyện « đi tết vợ ».

Đi học ở thành phố trên 10 năm, đã quen thói tục « Âu-hóa », nay học làm theo lối xưa, có hơi ngỡ ngàng, nhưng đã lớn tuổi, thực tình cũng muốn lấy vợ, gia đình ông ngoại cũng muốn cho mình, nên ngày đi nói, đã bày một lần rồi, nay đi tết lại giảng thêm cho một bài học càng kỳ càng hơn, lại cho một ông nhà quê theo giữ ngựa, và 2 tên phu gánh siêng cùng đi, phòng có sơ suất thì ông già kia bày biện và nói với cho.

Đầu heo hành tét, nem, rươi, phở nào tét nơi nào, mẹ tôi đã dặn kỹ, lại dặn cả ông lão và tên phu kia nữa.

Tặng sáo mừng một, cũng ăn buổi mai thiết sớm tôi: khởi hành đi tết vợ, áo quần khăn nón bành bao, cái đó không phải nói. Trước hết tôi nhà ông mối-dong tranh lễ nói lời đáp, xong, ăn một tiệc. Ông nói:

Ừ, tháng Tư, lễ này là lễ đầu, qua tết bên ông bà để tao đi với, kéo mấy con bọ ngựa, nhà mà và ông mấy sếp lễ gì đó?

— Ờ, cũng theo tục lệ, có đầu heo bánh tét.

— Ừ xưa bây nay làm chớ sao, mà lễ đầu năm, chắc ông bà có cho cái gì, như cho thì chớ từ sơ sơ rồi lươn lẹo nhé.

Tôi thưa và tỏ bộ lễ phép hết sức. Lễ tết ông mối-dong, ông lãnh phần nữa, nhưng tôi ngại rồi ông bảo cắt. Xong ông đi cùng tôi sang nhà ông bà nhạc.

Tôi cửa, thì đã có đôi ba đứa trẻ con, áo quần mới tinh đứng chỉ trỏ: Anh Tư xuống! Dượng Tư xuống! rồi lật đật chạy vào nhà.

Vừa vào đến thêm nhà trên thì ông nhạc hươc ra.

Anh sang! chào ông mối.

Thằng Tư xuống! chào tôi.

Rồi bà nhạc ở nhà dưới chạy lên cũng chào: Anh sang! chào Tư xuống! lại thêm một tiếng tỏ ý ân cần hơn: Chà! đường xa mà con xuống sớm quá nhỉ!

Vì đi tết ngày mùng một này như là lễ tết đầu tiên, các bà xem làm quan trọng lắm, nếu đi trễ đến xế chiều, mấy bà phân nên cho ăn khấn, có khi không muốn dọn ăn mà sau trách móc cả đời... ông ngoại tôi đã bảo thế.

Ừ chà! cái nhà chưng dọn, theo nhà quê thì đến thế là đẹp:

3 cái giường thờ, nào tam sự, ngũ sự, đèn sáng choang, hương trầm bay thơm lừng, mấy cây cột thì cầu liên cử, cầu liên thiên, trên có treo ba bức hoành sơn thếp vàng, mỗi bức có 3 chữ sơn son thiếp vàng lớn đại — thứ thiệt từ đời chữ Hán, biết đại 1, 2 chữ nên không nhắc lại. Còn trước bàn thờ thì 3 dây rơm luôn, trên trải chiếu huê, mỗi dây

đều đặt khay trầu. Ông đồ, nôi lửa bằng đồng (nôi lửa để thắp thuốc). Nồi tóm lại là toàn chưng dọn theo lối xưa, có vẻ đẹp riêng. sau ông lão đi với tôi mich rằng nhà nào có lễ mới đi tết lễ đầu, họ chưng dọn đẹp như thế, một là tỏ ra nhà họ sang trọng, người rể không dám khinh rẻ, hai là thêm giá trị cho con gái họ... nói nghe có lẽ.

Đặt lễ ra, ông mối-dong nói vài câu, tôi chỉ đứng rót rượu, không thốt câu gì; ông nhạc bảo người nhà mang lễ kỷ vật trên giường thờ, ông đứng vai làm bầy, rồi báo tôi lấy, cái lễ thờ sáo đó, ông ngoại để dạy trước, nên tôi làm công gọn gàng.

Đoạn; lại dọn ăn, ăn xong một chốc, ông nhạc xuống nhà dưới rồi trở lên gọi tôi: Tư, năm mới cho mấy cái này để làm của ghi nhớ; mắt tôi liếc, thấy tay ông cầm cái khăn vàng, tôi từ chối, xin để sau con sẽ lãnh, nhưng ông mới và có mấy anh em khuyến: ông bà cho thì cầm lấy, kưng được thì. Thế là tôi được cái khăn vàng!

Ông mối sếp từ về, báo ông nhạc tôi rằng: Năm nay, tháng Tư nói mà và ông hẳn có sáo lễ đi bên nội bên ngoại, anh bày sai người đi với nó, kéo nó bọ ngựa. Tôi xin cáo.

— Vàng, bạc về, tôi cũng bày trẻ đây đi với nó, không dám phiền bác.

Ông nhạc bảo người nhà sắm trầu rươi, rồi đem tôi đi, đi bên nội rồi đi bên ngoại, cũng trình lễ, cũng lấy giường thờ, rồi cũng ăn, nội ngoại đều nhận lễ và có cho tôi mấy đồng bạc và nói: cầm lấy chơi tết, chớ kỷ thiệt không khác gì họ trả tiền đầu heo bánh tét cho mình.

Thế là xong lễ tết vợ, lễ tết đầu tiên. Về nhà học lại, mẹ tôi và ông ngoại đều vui vẻ. Ông ngoại lại thuật chuyện cho tôi nghe, về đời ông lại càng phiền phức hơn nữa. Ông nói, ông đi hỏi bà ngoại lúc ông mới 13 tuổi, mà đi tết như vậy cho đến 7 năm, mỗi năm cả lễ và mùng năm (doan-dương) 2 lễ kia. Ngày nay lễ mùng năm đã giảm, mà phần tôi đây ông định trên một năm sẽ đi cưới, không để đi tết dài như trước.

Trong chuyện « đi tết vợ » có một điều làm cho tôi vai sướng hơn hết, là mình được họ gọi: con! tháng Tư! và anh Tư! dượng Tư!

Tôi nguyên là con thứ hai, bên nhà bà con tôi đều gọi thứ hai cả. Người vợ mà mà tôi và ông ngoại nói cho tôi đó lại thứ 4, nên từ ông nhạc bà nhạc, cho đến cả bà con họ hàng anh em bên vợ đều gọi tôi là « Tư ».

Cái tiếng « tháng Tư, anh Tư, dượng Tư » khi nó mới lọt vào tai tôi thì không khác gì họ đi thì đầu ông này ông nọ, hay là nhà vua ban cho phẩm tước vậy. Không rõ ở các nơi trước xưa có cách gọi về theo thứ tự con gái như vậy không?

Kỳ giả thuật chuyện trên, dẫn là chuyện riêng mà có thể làm tiêu biểu cho một cái cổ tục lưu truyền trong thôn quê. Câu chuyện có thú, hân vào món quà xuân Tết, còn hay, dở, nhường quyền cho độc giả phán đoán.

H. T.

Chú xiếc Harmton's thất cô tự tử

Mấy lâu nay dư luận miền Bắc đương xôn xao về gánh xiếc Harmton's. Khán giả ta ai nấy đều bất bình, vì gánh xiếc ấy đã đem cái trò khôi hài chế nhạo người Annam mà làm trước mắt khán giả Annam.

Người Nam vẫn hèn, song đời là loài người, sẵn có lòng tự ái như ai, nên còn cái quyền không đi xem dùng để trả nũa sự nhục ấy, thành ra cái trò vui ấy chẳng những làm buồn cho khán giả mà gánh xiếc ấy cũng thất lợi. Vì thế kỳ trong tết ở Nam định khán giả trong thành phố có biểu tình tẩy chay, rồi vào Thanh hóa mấy hôm cũng sinh lời thôi. Tôn phi mỗi ngày đến mấy trăm mà làm một đêm ở tỉnh Thanh chỉ được bao nhiêu, nên phải xếp gánh vào Vinh, trước ngày tết chỉ chừng một tuần lễ.

Ở Vinh tuy không ai ra mặt tẩy chay, nhưng phần vì chịu ảnh hưởng ở ngoài vào, phần vì dè dặt ngày tết, nên rất ít người xem, thành thử gánh xiếc lại bị lỗ thêm nữa. Bực thế, chủ gánh xiếc Harmton's là William Georges đã thất cô tự tử tại nhà khách sạn tây ở ngay trước nhà ga Vinh (Hotel Médrano) hồi 8 giờ sáng hôm 28 Janvier vừa rồi. William Georges đã thất cô tự tử vào cõi rồi treo lên cái thang giương Hồng công ngay chỗ anh ta nằm, mãi đến 10 giờ, bà mẹ anh ta cũng đi, ở buồng bên cạnh sang trông thấy mới biết thì đã chậm quá rồi.

Nghe đầu máy ngày trước khi tự tử, William Georges có đánh điện tín về cầu cứu với hội chánh Luân đôn (Anh), song bị bác, nói rằng lời ở anh ta không biết khuôn xếp, hội không chịu giúp, nên anh ta bực mình phải tự tử.

Sáng hôm 29-1, hồi 11 giờ, tất cả gánh xiếc chừng non 50 người đã để sức vật tại rạp xiếc cho lính cảnh sát ta trông coi, mà đi đưa đám ông chủ lên nghĩa địa tây. Các quan chức đi đưa đám có quan Phó sứ Moll và quan lĩnh binh cùng các quan tây các sở. Người Annam đi xem đám ma cũng khá đông, đông hơn xem gánh xiếc... Harmton's làm trò mấy hôm trước.

Ngày hôm 29, quan Công sứ Lagrèze đã giúp sức cho gánh xiếc ấy một ít đồ đạc để lấy tiền về nước, chứ không tiến vào miền Nam nữa.

Theo lệnh quan Công sứ Lagrèze quan Cẩm Grandière có viết thư nhờ các báo ở Vinh cổ động cho người đi xem được thêm đông.

P. V.

HAI AN MẠNG RẤT GHÊ Gớm!

Giữa sông xóc đĩa, hung thủ giết chết chánh tổng rồi cắt họng mình tự sát ngay

Hồi 10 giờ đêm hôm mùng ba tết vừa rồi, tại nhà Đặng Kiên ở làng Vạn Phần, tổng Vạn Phần, phủ Diễn Châu có xảy ra hai án mạng rất ghê gớm, đầu đuôi như vậy:

Trần Khương với chánh tổng Vạn Phần là Hoàng Lê, vốn có thù nhau trước khi Lê còn làm lý trưởng. Nhân hôm mùng ba tết, chánh tổng đến nhà thầy học có mình trước là Đặng Kiên gây xóc đĩa đánh bài con xóc mạc được thầy chào xóc cái, đến đánh rất đông. Trần Khương ở gần cạnh cũng chạy sang đánh. Trong lúc chơi, không hiểu vì sao thầy chánh đánh mắng Trần Khương, bị Khương cự lại, nên thầy ra lệnh cho thuộc hạ trời Khương. Thầy chánh bèn xỉ nhục một hồi lâu, rồi nhân có bà con Khương đem lời từ tạ, thầy cho mở trời.

Trần Khương bị xỉ nhục và không chịu nhục được, nên về nhà lặn cây dao phay lên sang nhà Đặng Kiên giết chánh tổng Lê để trả thù.

Đương lúc các con học còn mê đánh, Khương lén ra sau lưng chánh tổng Lê, vật dãn ra, sấn một nhát dao vào họng, rồi luồn tay y cái cả họng y chết ngay tại đó. Chánh

tổng Lê ngã ra bất tỉnh nhân sự, người ta liền mang xe hơi nhà Đoàn đem vào nhà thương Vinh. Sáng hôm sau, phủ nha đã về làng Vạn Phần làm hiện bản. Chánh tổng Hoàng Lê vì thương tích quá nặng nên đã chết tại nhà thương Vinh chiều hôm mùng năm.

P. V.

BÀ ĐỒ NÊN CHÚ Ý

1) Hiện nay nhà rươi Nam-Đông lịch của rất nhiều Đại lý bán rươi 40 chỉ và 35 chỉ trong lục huyện hạt Thừa-thiên. Hoa hồng rất hậu. Xin hỏi tại Tổng đại lý số nhà 51, đường Paul-Bert (Huế).

2) Trong dịp thuyết chuyện này, các cụ, các quan muốn cho khỏi bận bịu về đồ dùng như là bàn và bọ ngựa thì xin giao cho nhà vận tải PHAN-HUY-ĐẬU.

Về cuộc Hội chợ Huế sắp tới, các nhà thương mua và kỹ nghệ ở xa muốn tiện thì gửi hàng hóa cho M. PHAN-HUY-ĐẬU Transitaire correspondant de Chemin de fer (service à domicile) nhận trước, rồi các Ngài tới sau.

3) Mua vé xe lửa tại Đông-Nghập Hòa xe chỉ điểm số nhà 51, Rue Paul-Bert Huế rất tiện lợi và rẻ. Giờ nào bán điểm cũng có tiếp khách mua vé. Các ngài có thể mua vé trước nhà vận tải nhà riêng mà mua vé, bằng một giá với nhà ga. Mua vé là lên tàu ngay, không phải thay đổi gì cả.

PHAN-HUY-ĐẬU
Kính cáo

Ai thương con??

Khi thấy con thân thể gầy ốm, mặt mày xanh vàng, bụng to và thường có sán, đêm ngủ khóc, hay có ghê sai, nên biết đó là tại:

- 1) Thiếu thiếu nguyên yếu;
- 2) Trong mình có độc bởi những bệnh di truyền;
- 3) Tỵ vị bị tích trệ bởi bà mẹ không thường ăn những đồ ăn khó tiêu, hoặc người lạnh.

Vậy muốn bồi bổ thiên nguyên, tẩy tích trệ, bồi tỵ vị, làm cho thân thể mập mạnh, khi huyết đầy đủ, da thịt nở nang, gân xương cương mạnh, trừ hết ghê sai, lọc hết máu độc, để cho con được ăn chơi mau lớn, nên cho dùng:

Thuốc bổ trẻ con

HIỆU CHỮ THỌ
Một chai 0,60

Hỏi tại các nhà Đại lý Thuốc Chữ Thọ, Dầu Chữ Thọ, Dầu Từ Quai.

NHÀ THUỐC VINH-THỌ TOURANE

Dịp may hiếm có!!!

Nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯƠNG Hanoi là một nhà thuốc nam ra đời đã lâu năm, to như và danh tiếng như trong xứ Đông Pháp, xa gần ai cũng hoan nghinh là thuốc rất linh nghiệm. Nay nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯƠNG mới mở một nhà TÔNG-ĐẠI-LÝ ở đường Đông-Khánh Tourane và một nhà PHÂN-CUỘC TẬP số 64, đường Gia-Long Huế, để bán các loại thuốc CAO, ĐƠN, HOÀN, TÁN của Đông-cuộc NAM-THIÊN-ĐƯƠNG Hanoi chế ra, vậy kể từ ngày 1er đến ngày 15 Janvier 1936 ngài mua các thứ thuốc ở 2 nơi Tông-đại-lý và Phân-cuộc ấy mà mua được từ 100 trở lên thì chúng tôi sẽ xin kính biếu lại một hộp « THUỐC BỔ » đáng giá 1000 nữa.

Xin các quí khách chiến cố sẽ biết công hiệu và giá trị các thứ thuốc NAM-THIÊN-ĐƯƠNG thế nào.

Ngài nào muốn biếu rõ thuốc nào chữa bệnh gì, công dụng thế nào, giá tiền bao nhiêu, xin mời quá bộ đến nhà Tông-đại-lý và Phân-cuộc NAM-THIÊN-ĐƯƠNG ở Huế và ở Tourane mà lấy một quyển DƯỢC-mục về coi sẽ rõ.

Tổng cuộc NAM-THIÊN-ĐƯƠNG Hanoi
Chữ-nhơn kính cáo

Năm hết... tết tới...

PRODUITS "VÉDÉ"

Al ai cũng nói nước lợ sữa nhà, sơn cửa, quét vách... Nên ai cũng nhầm hỏi chờ được các thứ sơn bột, sơn lon, các vật liệu về việc sơn nhà hiện VéDé; đã được bằng rất tốt mà giá lại rẻ không đả sánh kịp.

Ví dụ: bột vàng (ocre jaune) và bột đỏ (ocre rouge) mỗi kilo bán có 0,10 thôi.

Ở Huế, bán ở bán ở tại: M. HOÀNG-TOẠI Rue Jules Ferry (Gần Tòa Khâm) là nhà đại lý hàng VéDé và Hội Vạn-Quốc Tiễn-Kiểm.

Xà phòng VéDé 72%, giặt lâu hao, rất tốt, giá rất rẻ.

Bệnh Bạch-dái, Bạch-trọc, Huyết-trắng với thuốc Bá-dà-sơn-quần-tán N°1

Bởi vào mình, bệnh phát rất nhanh, nếu không có thuốc vẫn mình, thế nào trị được.

Thuốc BÁ-ĐÀ-SƠN-QUẦN-TÁN, chế ra không tùy theo sách xưa lấy sự-tự học thì nghiệm khảo cứu, thám hiểm nguyên nhân căn bệnh dùng thuốc phương ngoại hiệp cùng thuốc Bắc mà phát minh ra, trị 10 người hết cả 10, đồng đồng hào Trung, Nam, Bắc công nhận là vị CỨU LINH của hàng phụ nữ, chuyên trị bốn chứng đau tử cung xin kể dưới đây:

- 1) HƯ TRỆ TỬ CUNG. — Bởi kinh huyết không đều, tử cung hư hàn, hư nhiệt, bại sợi giây chằng yếu tử cung sa, bạch dái ra đêm dề, khi trong, khi đục, gương mặt xanh xao, căng ngày càng ốm.
- 2) NỘI THƯƠNG TỬ CUNG. — Bởi đàn bà khi sanh đẻ trắc trở, não động tử cung, hai sợi giây chằng yếu tử cung sa và có vết thương đau trắng hai bên dạ dưới, ra bạch dái có khi lộn máu, đường tiền nóng rát, khi có đường kinh hết rồi, tức lại giây đưa năm ngày chưa dứt, làm tương là có đường kinh dái, vì những máu ấy ở trong vết thương tử cung mà ra.
- 3) NHIỄM ĐỘC TỬ CUNG. — Người đàn bà hay là con gái hoặc người ta hành không chừng, khi có đường kinh băng bó lại không cho hó hơi nên hơi độc máu xấu nhiễm vào tử cung, bị sưng tử cung, khi có đường huyết ra đến 5, 7 ngày mà chưa hết ra bạch dái vàng có giây có nhợ, đường tiền không thông.
- 4) NGOẠI THƯƠNG TỬ CUNG. — Chứng này nặng hơn hết, đàn bà bị ngoại thương truyền nhiễm bởi người chồng trước bị lậu độc hay là sang độc, uống thuốc hết rồi mà chưa uống trừ căn, khi giao cấu người đàn bà bị nhiễm độc, trong tử cung có một có nhánh và lỗ làm cho đau trắng hai bên dạ dưới: ra huyết trắng có giây có nhợ, lộn máu, lộn máu, đường tiền nóng rát lại đi độc ở đại trường làm chảy máu đại trường sưng đau thất ngưng ngưng, đường đại bón nứt, mỗi lần đi tiểu thốn đau khó chịu, có khi đi tiểu ra máu, lâu ngày biến sanh nội ngoại trĩ.

Bốn chứng bệnh đau tử cung tôi kể trên đây, trường phục BÁ-ĐÀ-SƠN-QUẦN-TÁN không cần bơm rửa mà bệnh hết dứt.

Thuốc này cách trị khác hơn thuốc khác, không phải uống cho cầm lại, lại uống cho dái hết đờ độc trong tử cung, làm cho tử cung hết đau thì bệnh hết dứt. Bệnh nào trong tử cung không lở, uống vào hết liền, bệnh nào trong tử cung lở và có vết thương, phải trường phục cho nhiều, những vết thương kỳ lạ, thì bệnh hết dứt.

Trừ ra chứng tử cung ung độc (cancer) thuốc này không thể trị được. Mỗi hộp 10 gói, uống 5 ngày, giá 1500

VÔ-VÂN-VÂN DƯỢC-PHÔNG — Thudaumot
CHI-CLUC: Saigon, Quinbon, Tourane, Huế, Hanoi, Hảiphong
Tim-ia, cốt-khi, giang-mai, sang độc chỉ có thuốc GIẢI-ĐỘC-SÁT-TRÙNG-HOÀN hiện VÔ-VÂN-VÂN là hay hơn hết.

SỮA NESTLÉ HIỆU CON CHIM SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ sinh các nhà thương binh và các trường học (Lycées) & khắp Đông-Dương

Việc thề giới

PHÁP NỘI CÁC SARRAUT

Paris, 24 Janv. - Như tin đã đăng số báo trước ông Albert Sarraut cựu Tổng trưởng Đông dương đã lập một các mới. Trong số các Sarraut có 18 ông Thượng thư, 6 ông phó, trong số đó 6 ông Thượng nghị viên, 6 ông nghị viên đảng Xã hội cấp tỉnh, 1 ông Cấp tiến tá đực, 4 Công hòa tá đực, 1 Công hòa tá đực, 3 Xã hội liên hiệp, 1 Độc lập tá đực, 3 Độc lập Nội các Sarraut là một các tập trung công hòa, khải nh hương và là phải hơn một các Laval.

HỘI ĐỒNG NỘI CÁC NHÓM

Paris, 27 Janv. - Hội các Sarraut đã nhóm lần đầu tiên hôm qua, lời tuyên bố được đưa ra sau buổi họp. Trong chương trình buổi họp, về mặt nội trị cũng như các nội các trước: ông Régular và giới họ Tai can thiệp, chỉ chính sách tiền tệ vẫn không thay đổi; nhân phẩm chủ trương nhất là việc bình vực giá đồng pháp tăng, giá quyết vấn đề thất nghiệp, chấn hưng nền kinh tế.

Chiến tranh Y - A

Tình hình các mặt trận Rome, 22 Janv. - Theo lời thông tin của Ý, ở mặt trận Erythré, các chiến trận đánh kịch liệt, có một đội quân do ông trợ lực, quân A thua, số nhiều về quân và quân Anh và do quân Ý ở mặt trận Somali, tướng chế Graziani đã lấy được xứ Neghelli và là chính đến lại

Quân A còn vững thế

Addis Abeba, 23 Janv. - Theo thông cáo của chính phủ A, ở mặt trận Tigre & miền Tumbou quân A thắng được nhiều trận nhỏ. Bộ binh của Ras Desta còn giữ vững địa bàn ở miền núi Sidamo, tây bắc xứ Neghelli và do binh của Ras Nasibou & Opaden làm cho quân Ý đóng ở Ousalei và Danane có một lo sợ.

Quân Ý chết trong mấy trận ở Tigre

Rome, 25 Janv. - Theo báo thông tin của Ý, trong mấy trận đánh ở Tigre, quân Ý có 25 vi về quân chết, 9 vi bị thương; mất nhiều quân chết và bị thương 330 người, lính thuộc địa Erythré chết và bị

Quân A đại thắng

Addis Abeba, 25 Janv. - Hai đạo binh của phiêu vương Ras Kassa và Ras Seyoum đã đánh quân Ý thua một trận rất lớn ở Tigre về tây bắc thành Makallé, số người chết có hàng ngàn, quân A lấy được 10 khẩu đại bác, 10 khẩu súng liên thanh, mấy cái xe thiết giáp và nhiều thuốc đạn.

Tình hình vẫn còn nghiêm trọng

Le Caire 27 Janvier. - Họo sanh vẫn còn bất hòa; Họo sanh trường Công nghệ (arts et métiers) đình đốn nhà trường, liêu phải can thiệp, nhiều người bị thương. Ở thành Mansourah, thành phố đóng người nhất, lính police và bộ binh lính xung đột dữ dội, hai bên phải dùng đến súng, nhiều người bị thương, vì học sanh có bất hòa. chính phủ định đóng các trường Đại học. Có 33 người học sanh bị bắt vì mưu đồ lật đổ khi đóng ở trường mỹ nghệ.

Đám tang vua George V

Londres 28 Janvier. - Lễ an táng vua George V. đã cử hành một cách rất long trọng; trong 4 ngày qua tại đại hội Westminster Hall, có 809182 người đến dự vong.

Nhật-bản với Hà-lan bất hòa

Tokio 29 Janvier. - Về việc máy nhà viết báo Nhật ở Ấn-độ - Hulan bị đuổi vì máy bài chỉ trích chính phủ Hà-lan ở Ấn-độ, chính phủ Nhật đình chỉ một người. Người ta nghĩ rằng chính phủ Nhật sẽ dùng cách ly đối lại với những người viết báo Hà-lan ở Nhật bản.

Trung Nhật

Tin Nam-kinh - Chính phủ định phái Hà-ông-Khâm kế nhiệm đại sứ Trung Nhật, nhưng bị Nhật cự tuyệt. Nay định chọn Hoàng Phu và Trần-Nghi, trong 2 người chọn một người, vì 2 người vi là phải thân Nhật. Các kế nhiệm đại sứ Nhật trú Hoa là Hsu-điền, người ta cho là hợp với ý hướng của Tướng-giới-Thạch.

NGÀY GIỜ TRẦN Cúng là ngày kỷ niệm vua Quang-Trung Nguyễn-Huệ

Ở Huế, thường năm, đến ngày 23 tháng năm, nhân dân nhớ ngày kính đó thiết lễ, dâng đèn, bàn cúng vật vong. Ấy là ngày kỷ niệm có ý nghĩa.

Ở Bắc, cũng có một ngày tương tự như ngày 23 tháng năm ở Huế, là ngày giờ trần, mà cũng là kỷ niệm vua Quang-Trung Nguyễn-Huệ vào ngày 5 tháng giêng.

Năm nay, lại chùa Đông-Quang có làm lễ kỷ niệm rục rờ. Ông Dương-bá-Trạc có diễn thuyết về lai lịch trên gác có quan hệ với ngày kỷ niệm này. Nguyễn ngày 5 tháng giêng năm kỷ dậu (1889), vua Quang-trung nhà Tây-sơn, đuổi Tôn - sĩ - Nghị nhà Thanh bên Tàu, lấy tiếng giúp nhà Lê khôi phục chính quyền. Ngài bên đốc suất binh mã ra đánh, bắt sống được một số quân Tàu, còn thì giết chết vô số; quân ta cũng không tránh khỏi nạn chôn thây. Những thây chết vạn thành đống tại Đông-đà (Thái-hà-ấp), lập đền âm-hồn thờ. Đến đời Tự-Đức mới phá đi, lập ra chùa Đông-quan bây giờ.

Về công danh liệt của vua Quang-trung trong trận này thiếp dâng đề ý. Cái ngày mừng 5 tháng giêng, không phải là ngày vô ý nghĩa. Ai đọc sử nước nhà, đến đoạn đó, tất cũng đứng lại nghĩ tới chuyện xưa.

Xho chuyên.

Báo « VOLONTÉ INDOCHINOISE » ở Hanoi có đăng: hiện nay nhà chuyên trách đang truy nã một người Tây tên báo giấy gì.

Chiều 17 Janvier, ông Nguyễn-Đương, làm việc tại Bộ Bartholoni ở Phnom Penh (Lào), đi kinh 2.388.377 bạc và phát cho con ly; khi về nhà đường bị một tên Lào đánh cướp mất hai nghìn.

Vào tối, ông đi vào Mai ở làng Đôn Kiên, huyện An Lão, (Bắc Kỳ) có đem về một ít bạc, rồi đưa đem 20 bị bắt cướp 30 đến cướp 400\$.

Về số Đông pháp xã lý rồi, ông nghĩ Nguyễn Văn Năng ở Bắc Kỳ trong 5000\$.

Hôm mồng một Tết, tại vùng Nhàn Lang, tỉnh Thái Bình (Bắc Kỳ) có 8 người nghĩ thuyên đi tết, ra giữa giêng sông, bị ép thuyên, chết 3 người đàn bà!

Đời khoa học này thuyên quyền bị ép bóc lột, nên dân hay chọc điên mấy vi thuyên.

Không thể, sao lâu lâu ở Bắc lại có chuyện thế trước miền, trước đây, làm cho thuyên cũng bực cười với cách chúng xỏ cẳng lỗ mũi! Thì mới đây, trong vụ thuế ở làng Hội Trung (Bắc Kỳ) lý đương niên là Ng. v. Châm với lý cựu là Ng. v. Tích, vi tiền học thuế mới trên 40\$, rồi số lộ của nhà; cái mới, sau kéo ra đến Đông nhân thế. Hai bên thế đều ép: sao qui thuyên ôn tình vật đi, nên gian...

Thế mà thuyên không « vật » chỉ hết. Quan trên biết vi thuyên giá học, bắt phải nộp số thuế kia, chứ không « con » « đơ » gì lời thối.

Cải đồng hồ có dù hình danh nhân nước Nga ngày nay

Gần đây một người thợ làm đồng hồ Nga có chế ra một cái đồng hồ đặc biệt, không có nước nào có.

Theo báo Đông Tây số ra ngày 8-1-36, hiện ở Nga người thợ kia làm trở lại ba năm mới thành cái đồng hồ kỳ quái ấy. Máy móc sao không biết, chỉ biết có 5.000 tiếng phân biệt nhau.

Đồng hồ lại có hát bài quốc ca nữa.

Hết 6 giờ sáng thì trên đồng hồ hiện ra hình ông Vorochilov, thông lĩnh các đội đồng quân của Nga. Rồi cứ 6 phút qua lại có hình một ủy trưởng của chính phủ lộ ra trên mặt đồng hồ.

Đến 7 giờ tối thì có 50 ngọn đèn lộ ra, và bản quốc tế trở lại, tức thì ông Stalin (chủ tịch chính phủ Xô viết hiện nay) hiện ra bảo quang chiếu sáng lạ.

Cái đồng hồ kỳ quái như vậy đó. Xem người

Huỳnh-Thúc-Kháng Công-ty

CHUYÊN TRÁCH TẬP CỐ VỐN 30.800\$00 HỘ TỐN N° 123 Đường Đông-Ba HUẾ R. C. TOURANE N° 4

GIẤY MỜI ĐẠI-HỘI-ĐỒNG THƯỜNG-NIÊN (1)

Thưa các Ngài đồng-đồng. Chiều theo khoản 29 trong điều-lệ Công-ty, xin mời các Ngài đồng-đồng 8 giờ sáng ngày chủ-nhật 23 FÉVRIER 1936, tức là ngày mùng 1, tháng hai, năm Bình-tý, đến nhóm Đại-Hội-Đồng thường-niên kỳ thứ chín tại Hội-sở Công-ty số 123, đường Đông-ba, Huế.

ĐỀ-MỤC NGHỊ-SỰ:

- 1) Duyệt số năm 1935. 2) Bầu hai viên Hội-đồng kiểm-sát. 3) Vấn đề chia lợi. 4) Xét việc đã qua trong năm 1935 và báo việc làm hành sau này. Nếu Ngài nào bận việc không đi được, thì xin ký giấy ủy-quyền (theo kiểu dưới đây) cho một vi CỘNG KHÁC, thay quyền quyết-nghị trong khi đến dự Đại-Hội-Đồng.

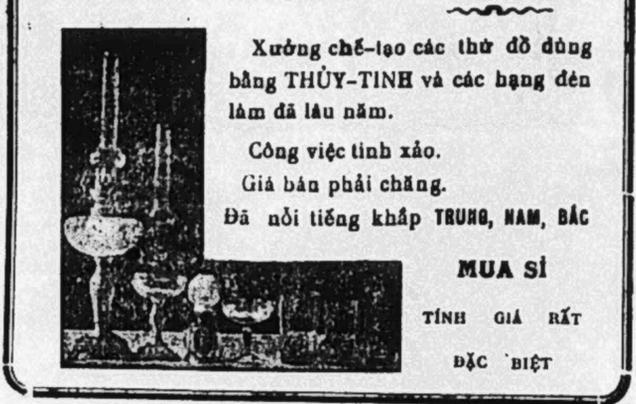
Huế, le 20 Janvier 1936 Quán-ly HUỲNH-THÚC-KHÁNG

KIỆU GIẤY ỦY-QUYỀN (2)

Tôi là đồng-đồng Công-ty Huỳnh-Thúc-Kháng làm giấy này để giao quyền cho một vi đồng-đồng khác là ông thay một vi quyết-nghị các khoản trong kỳ Đại-Hội-Đồng thường-niên nhóm ngày 23 Février 1936 tại Huế.

Ký tên: Ngày nào không đi dự Hội đồng, thì xin cho ghi giấy ủy-quyền này lại sớm sớm cho.

VERRERIE LAMPISTERIE 78 HÀNG - BỒ MINH-PHU HANOI

Xưởng chế-lạc các thứ đồ dùng bằng THỦY-TINH và các hạng đèn làm đã lâu năm.

Công việc tinh xảo. Giá bán phải chăng. Đã nổi tiếng khắp TRUNG, NAM, BẮC

MUA SỈ TÍNH GIÁ RẤT ĐẶC BIỆT

Dùng sữa "LE GOSSE" rất tốt cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết. Bao thầu cho Nhà - nước năm 1932-1933

Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc... à Saigon. Có báo trong các tạp báo ở Đông-Pháp. HIỆU GIẤY XANH - giá mỗi hộp: 630 Đại lý:

ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES HUÉ - TOURANE - QUINHON

NGƯỜI NAM TA AI MUỐN ĐI TÀU BAY?

Ở Hội chợ Hải phòng và ngày tết nguyên đán ở Hanoi, Hội Ailes Tonkinoises có đem tàu bay của hội đưa các người Annam lên trên không chơi, lấy tiền một giá rất rẻ, mỗi người 3\$, mục đích là để cho nghề hàng không được phổ thông.

Trong số 3\$ ấy, hội phải trả cho hội bảo hiểm một phần, mỗi người lên tàu bay nếu bất hạnh gặp nạn, bằng bảo hiểm bồi thường 10.000\$.

Giấy và Dao (Ái-thanh và luân-ly tiền-thuyết) Bán tại Tiếng Dân Giá bán 0\$10

Chúc năm mới (HÁT A ĐÀO)

Màu xuân ai khéo vẽ vời, Đây thành hoa gấm, một trời điểm trang. Chủ trương mừng thấy đống-hàng, Thái hoa cảnh tượng, rõ ràng Thuần-Nghiên.

Nói: Tiết Xuân mới, đầu năm Bính-tý, Suốt năm châu hóa khí xuân phong. Chúc tên kỳ vạn sự thành công, Đường phát đạt, Công, Cò, Sĩ, Nông, đầu tiên độ.

Giờ Mỹ mua Âu, đời là ngộ, Mâm Hông, chời Lạc, cảnh tiên nghiên. Các nhà buôn lai láng đợi tài nguyên, Trăm thứ khéo chèo chèo đường mây móa.

rám hoa nở, nhân tài như mọc, Cảnh non sông gấm vóc kham chi đản? Về Xuân rạng rỡ Hoàng-Chân.

AN-THÀNH AN-THÀNH, là một nhà dệt các thứ áo pa-tơver bằng lụa và cotton, chemisettes, maillots các loại thêu-thêu và bán cả các thứ lụa Hanoian, tassar vải rất đẹp. Ai mua sẽ có giá riêng đặc-biệt.

AN-THÀNH 41, phố Hàng Đào - HANOI

TIỂU-THUYẾT HU KHÔNG

LƯƠNG-PHÁT định-chất 37

Lòng kiên cường của Đại bàng và chức nghiệp, cho rằng cuộc sống thường kia là một cái đặc ân như công của chúng mới có. Chúng chắc chắn như vậy lắm... Đó buổi mai kỳ tưởng như chúng đã lớn thêm. Trước trước cái trí não lớn thường của Đại bàng không nghĩ nghĩ sự gì cả - vì các việc kỳ chính một tay Mọc vì lời sắp đặt một cách khôn khéo - Lai mộng đã không thường hại mà còn lấy làm thỏa thích rằng được trả thù. Nàng tự nhiên lấy làm thỏa thích mà tìm sự phân trả, cái lợi khi của kẻ yếu hơn. Nàng giữ bộ để cho những nàng nào ai buổi lần, rồi sau tưởng như bất đắc dĩ mới chịu đi với chúng. Làm cho Đại bàng càng tự đắc cho rằng đã khuyển phục được nàng và tự nói: «Ta đã biết trước lắm. Phạm đối với đàn bà, hề mình có muốn là họ phải nghe.

trình Lai mộng đó có thể gặp vi lời nhiều lần tại cái nhà họ họ riêng ở con đường họ.

Công đã được sáu tháng nay, mỗi bữa mai, bác sĩ Mỹ sơn ở gần phòng chột hẹp của bác sĩ mà đi đến nhà thương Paul-Bert. Mỹ sơn đi qua các sân trồng cây lớn. Ai dựa theo các nhà gạch, gặp những cô khán bộ ăn mình trong những cái áo màu xám.

Trong phòng thí nghiệm, sáng choang, phía trên lợp bằng kính, một vài chụp đen và cái áo làm việc, mớ áo sờn rách. Người giúp việc của Mỹ sơn đã nghiên miu trên cái ống hiển vi đang xem xét các tấm gương nhỏ trên có quẹt các vết nhàu là lấy ở các người bệnh. Một vài cụm tinh viên trường thuốc, lương y mới tới nghiệp, đem đến những bệnh nhân đau các thứ bệnh riêng: một ông già bị sưng mắt, một đứa con gái bị lở đầu... Phòng bên cạnh là chiếu quang tuyến X. Tại tầng lên trên, một cái thang lên bằng sắt đưa đến phòng thí nghiệm, đầy những lọ, những cây, những vỏ nước đỏ các màu...

Đến giờ khám bệnh Mỹ sơn cùng một bác sĩ phụ việc đi về phía các phòng bệnh. Tại một cái bàn có các quan chính y và các học sinh trường thuốc, các bệnh nhân lần lượt kéo đến: đầu tiên là các trẻ con, rồi đến các đàn bà, các đàn ông. Các chứng bệnh gồm giặc không làm cho Mỹ sơn nhem tý nào. Mỹ sơn cứ đưa tay vào rờ mó trong các ống màu mà hỏi thăm; thỉnh thoảng lại rửa tay với nước thuốc sát trùng.

Mỹ sơn đều quen biết các sự ồn ào trong cái ở người ở ở sự việc: nào là người đương chức trong phòng khách giếm chun, nào người chen nhau vào chỗ phát thuốc... Mỹ sơn cũng quen với các thứ mới thuốc trong phòng. Chẳng công biết giờ nào thì một trời sẽ chiếu xuống cái ghế trong vườn mà thường có ba người đương bệnh hay ngồi chơi. Mỹ sơn rất mến cảnh nhà thương, mến các người bệnh, và mến cái cuộc đời sống sáng rỡ khác của chúng.

Đến trưa, mười hai giờ rưỡi, Mỹ sơn phải từ giả y viện, chàng tức lắm; rồi chàng đi vào ăn tại một tiệm cơm thường trong phường với các hạng người lao động, các thợ nề, các bác đánh xe. Hết bữa ăn, nếu không có đi thăm bệnh ở nhà thương, thì Mỹ sơn lại đi tới về phòng thí nghiệm chờ cho đến giờ phải đến giờ y tại lớp y khoa Đại học. Tối lại, dưới ngọn đèn chong. Mỹ sơn xem sách rất khuya.

Tháng, ngày qua đến cách kỳ. Khi nào rồi rảnh, Mỹ sơn lại nhớ đến Ái lịch, mà chàng yêu đương một cách giận giữ, vừa đau đớn, vừa hy vọng...

Sáu tháng qua... Các tôi tớ nhà họ Bà, vợ chồng Lê biên và người cháu gái, cũng từ giả về nhà cũ mà đi về quê hương, đương dự dự không biết có đi làm dâu nữa không, hay là về sống với số tiền đã dành để. Chúng cũng chung một mối buồn của các viên chức bị cho về hưu sớm.

Sáu tháng qua... Ngoài cái cõi lòng của Ái lịch và Mỹ sơn ra, cái kỷ niệm của ông Bá lộ vi hầu như đã

bi xóa mất. Bà Bá lộ vi và Lai mộng chỉ thỉnh thoảng mới nhớ tới thôi. Cái người khi còn sống là cần kíp cho đời họ, mà nay hết là người cần nữa; cái người đã trải một đời cực nhọc đã gây dựng cái sự nghiệp mà ngày nay đã tan tành, cái người kỳ hiên sự đương nằm dưới ba thước đất, đương tiêu mục lần lần...

Bao nhiêu danh vọng và tiếng tăm của người kỳ, nay bị người quên lãng. Trên báo giới và trong câu chuyện hằng ngày của người đời lại có các việc khác thế vào...

Sáu tháng qua... Nếu không có Ái lịch thường thường đem đồng đến cầm tại mộ ông Bá lộ vi, thì không còn ai mà nghĩ đến rằng trên đời đã có ông Bá lộ vi.

Đã đến tháng năm. Một buổi mai sáng rạng ở trong một phòng của nhà họ Bà ở Ái lịch, Ái lịch người đương dịch một quyển sách Anh, bên cạnh có bày một quyển mẹo và một pha ly đĩa. Ngồi bút viết đang chạy trên tờ giấy trắng. Viết một đoạn rồi ngừng ngẫm. Tô bộ buồn bã, rút cái thơ của bạn Mộng lang chép ở trong tầm giấy thêm ra xem lại.

(Kỳ sau sẽ tiếp)

